

ИЛЮСТРОВАНА ИСТОРИЯ
НА ВТОРАТА СВЕТОВНА ВОЙНА

THE ILLUSTRATED HISTORY OF WORLD WAR II
Copyright © 2013 by Owen Booth & John Walton

© Пламен Кирилов, *превод от английски*
© Дамян Дамянов, *адаптация на корицата*

© Сиела Норма АД

София 2019

ISBN: 978-954-28-2975-1

ОУЕН БУУТ • ДЖОН УОЛТЪН

ИЛЮСТРОВАНА ИСТОРИЯ НА

ВТОРАТА СВЕТОВНА ВОЙНА

.....

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ 6	10. ВОЙНАТА В ПУСТИНЯТА 140
1. НАВЕЧЕРИЕТО НА БУРЯТА 8	11. НЕМСКОТО ПОРАЖЕНИЕ НА ИЗТОЧНИЯ ФРОНТ 154
2. СМАЗВАНЕТО НА ПОЛША 22	12. ВТОРИЯТ ФРОНТ 168
3. „СТРАННАТА ВОЙНА“ 36	13. ОПЕРАЦИЯ „ОВЪРЛОРД“ 182
4. ПАДАНЕТО НА ФРАНЦИЯ 50	14. ПАДАНЕТО НА ГЕРМАНИЯ 192
5. БРИТАНИЯ ВОЮВА САМА 66	15. ОТ МИДУЕЙ ДО ХИРОШИМА 206
6. БАЛКАНСКАТА КАМПАНИЯ 84	16. КРИЗАТА НА ИМПЕРИЯТА – АВСТРАЛИЯ, ИНДИЯ И БИРМА 220
7. „БАРБАРОСА“ 96	17. „ОКОНЧАТЕЛНОТО РЕШЕНИЕ“ 232
8. ПЪРЛ ХАРБЪР 110	18. ОТ ПЕПЕЛИЩАТА 244
9. ВОЙНАТА ПО МОРЕ 126	

Въведение

Втората световна война е най-големият военен сблъсък в човешката история. Продължила над шест години, тя променя съдбите на военни и цивилни от пет континента и отнема живота на почти 50 милиона души. В хода на войната се раждат и сгромолясват империи, разпадат се нации, възникват световни сили, създават се невиждани атомни оръжия и се провежда чудовищен геноцид, безпрецедентен по жестокостта и мащабите си.

Битките са по суша, вода и въздух, от Западна Европа до степите на Русия, от пустините на Северна Африка до джунглите на Югоизточна Азия, както и в Атлантическия, Тихи и Индийски океан. Водена в името на демокрацията, Втората световна война противопоставя териториалните амбиции на нацистка Германия, фашистка Италия и империалистическа Япония срещу внушителния, малко очакван съюз между САЩ, Съветска Русия и Британската империя.

Тя е човешка драма, сляла атавистични страсти с безпримерен героизъм и саможертва в името на победата.

Сблъсък не само на армии, но и на нации, Втората световна война въвлича във водовъртежа си и гигантски маси цивилно население. Всички подкрепят фронта – с кървав труд във фабрики и заводи, както и в конвоите, доставящи провизии и мунции до полесраженията. Тил и фронт вече не съществуват; масовите бомбардировки на населени места правят войната повсеместна. В редица от окупираните страни гражданството организира съпротива, плащайки с кръв волята си за независимост.

Шест години планетата е обвита в барутен дим. Тази книга разказва за вълнуващите събития от онова време.

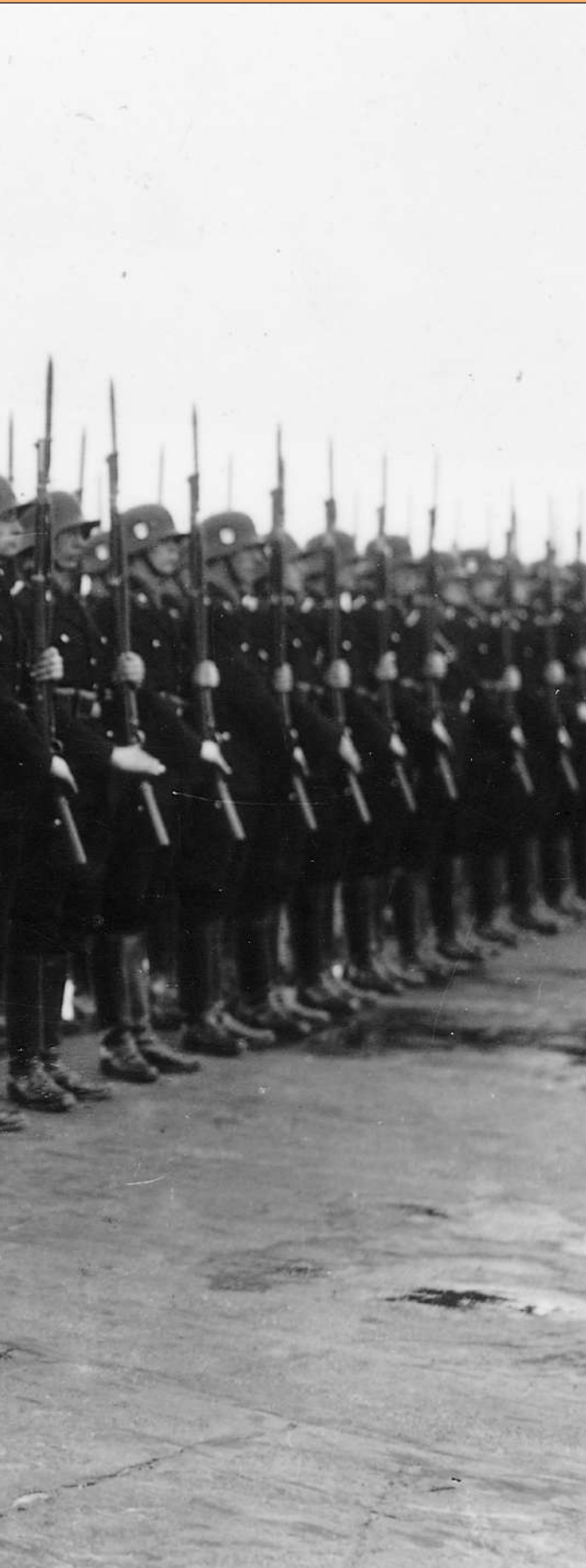
НАСРЕЩА: АМЕРИКАНСКИ ВОЙНИЦИ ИЗПОЛЗВАТ ОГНЕХВЪРГАЧКИ И ЕКСПЛОЗИВИ, ЗА ДА ПРИНУДЯТ ЯПОНЦИТЕ ДА НАПУСНАТ ИМПРОВИЗИРАНИТЕ СИ УКРИТИЯ ОТ ПАЛМОВИ СТЕБЛА. ОСТРОВ БУГАНВИЛ, ПО ВРЕМЕ НА БИТКАТА ЗА ТИХИЯ ОКЕАН, 1943 Г.

1 глава

Навечерието на бурята

Веднага след идването си на власт Хитлер се заема с възстановяването на немската военна машина, срината в края на Първата световна война. Той е твърдо решен да не се допусне втора загуба за Германия.

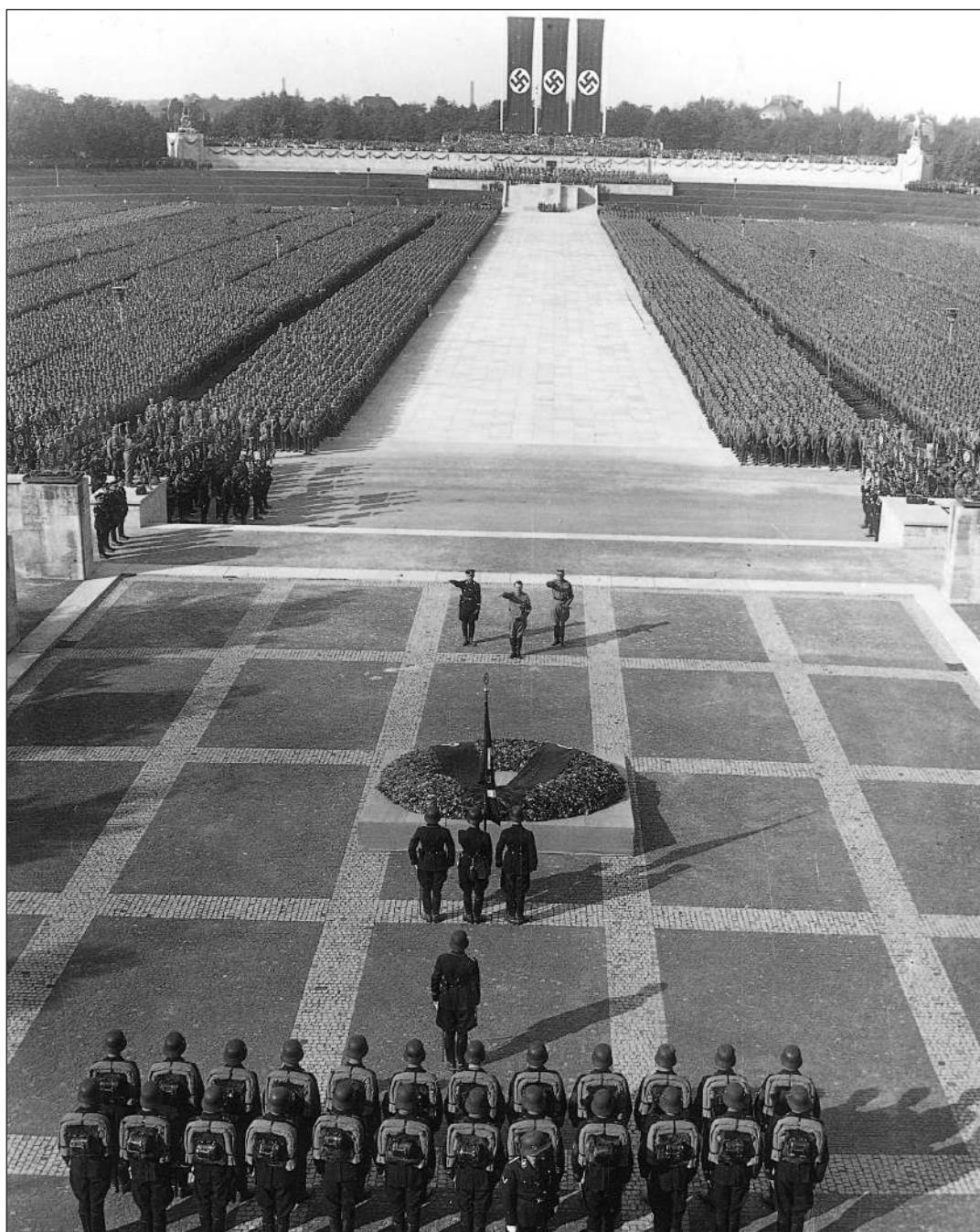

ПОРАЖЕНИЕТО В МЮНХЕН

Призракът на войната надвисва над Европа, когато британският премиер-министър Невил Чембърлейн се завръща от Мюнхен на 30 септември 1938 г. след трудни дипломатически преговори с нацисткия диктатор Адолф Хитлер.

Чембърлейн търси мир, но английската общественост е толкова обезпокоена, че хората вече разграбват противогазите, които производствените линии бълват. Страхът от бойни отровни вещества като тези, използвани в Първата световна война, е голям и се допълва от опасенията за немски въздушни нападения.

Създава се система за гражданска отбрана и се изготвят планове за евакуация на деца в провинцията. Половин милион мъже и жени, обзети от пламенен патриоти-

Вдясно: Хитлер, в центъра на един от прочутите нацистки митинги в Нюрнберг. Провеждани ежегодно, те са най-важното събитие в нацисткия политически календар. Членове на партията и хиляди симпатизанти се стичат в града, за да станат свидетели на зрелищните и наелектризиращи речи на Фюрера.

зъм, се записват като доброволци в звената за противовъздушна сигнализация и отбрана. Всички – както военни, така и цивилни – са убедени, че опасността е огромна и непосредствена; мнението се споделя от Чембърлейн и неговия предшественик Стенли Болдуин, слязъл от власт през 1937 г.

Министър-председателят не крие сериозността на обстановката от своите съграждани и избиратели. Преди да отпътува за Мюнхен, в радиопредаване, излъчено по Би Би Си, той казва: „Страшно, нелепо и невероятно е, че сме принудени да копаем окопи и мерим противогози заради спречкване между хора в далечна страна, за които не знаем нищо“.

Хората, за които „не знаем нищо“, са чехите, чиято република е създадена преди едва 20 години, в края на Първата световна война през 1918-а, и немците – някогашният противник, сразен в същата година от Великобритания, Франция и техните съюзници. Спречкването е за Судетите – част от Чехословакия, оспорвана от Хитлер заради преобладаващо немското население, подложено според него на гонения.

Връщайки се в родината, умореният Чембърлейн слиза от самолета и съобщава на чакащите го на летище „Хестън“ репортери, че преговорите с Хитлер са завършили успешно. Германия и Великобритания, казва той, са се споразумели „никога повече да не воюват помежду си“. Постигнато е „историческото“, според думите му, съгласие, „извоювано с чест“ в името не само на Великобритания, но и на цяла Европа.

Общественото напрежение моментално спада. Облекчението е огромно, реакциите са възторжени. Дипломатическият успех на Чембърлейн е запазил достойнството на страната и е осигурил мир за поколенията.

Не всички обаче се поддават на еуфорията. Част от членовете на парламента порицават споразумението в Мюнхен като „капитулация пред диктатора“. Френският премиер-министър Едуар Даладие, който придружава Чембърлейн в Мюнхен, оглежда ликуващите тълпи, събрали се да го приветстват в Париж, и казва: „Наивници!“. Той и много като него вече са прозрели истината, скрита зад Мюнхенското споразумение.

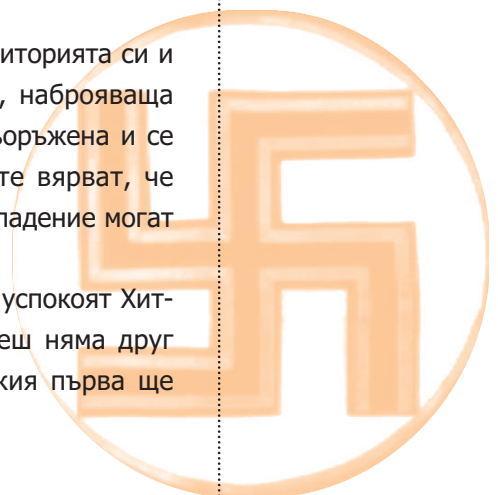
За хората с очи фактите са на разположение. На срещата в Мюнхен Хитлер съвсем не е сговорчив, а заплашителен. Ясно предупреждава, че войната е неизбежна, ако Великобритания и Франция не склонят чехословашкото правителство да отстъпи Судетите на Германия.

Това според него е „единствената му териториална претенция“. Тоест, ако три милиона судетски германци намерят своя изконен дом на немска територия, Хитлер ще гарантира мира в Европа и независимостта на остатъка от Чехословакия.

Чехите са в шок. Никой не ги е питал дали искат да отстъпят от територията си и младата държава реагира войнствено на заплахата. Чешката армия, наброяваща един милион души, е с висок боен дух, добре подготвена, модерно въоръжена и се снабдява от високотехнологичните оръжейни заводи в Бърно. Чехите вярват, че Франция и Великобритания са на тяхна страна и в случай на немско нападение могат да разчитат на подкрепата им.

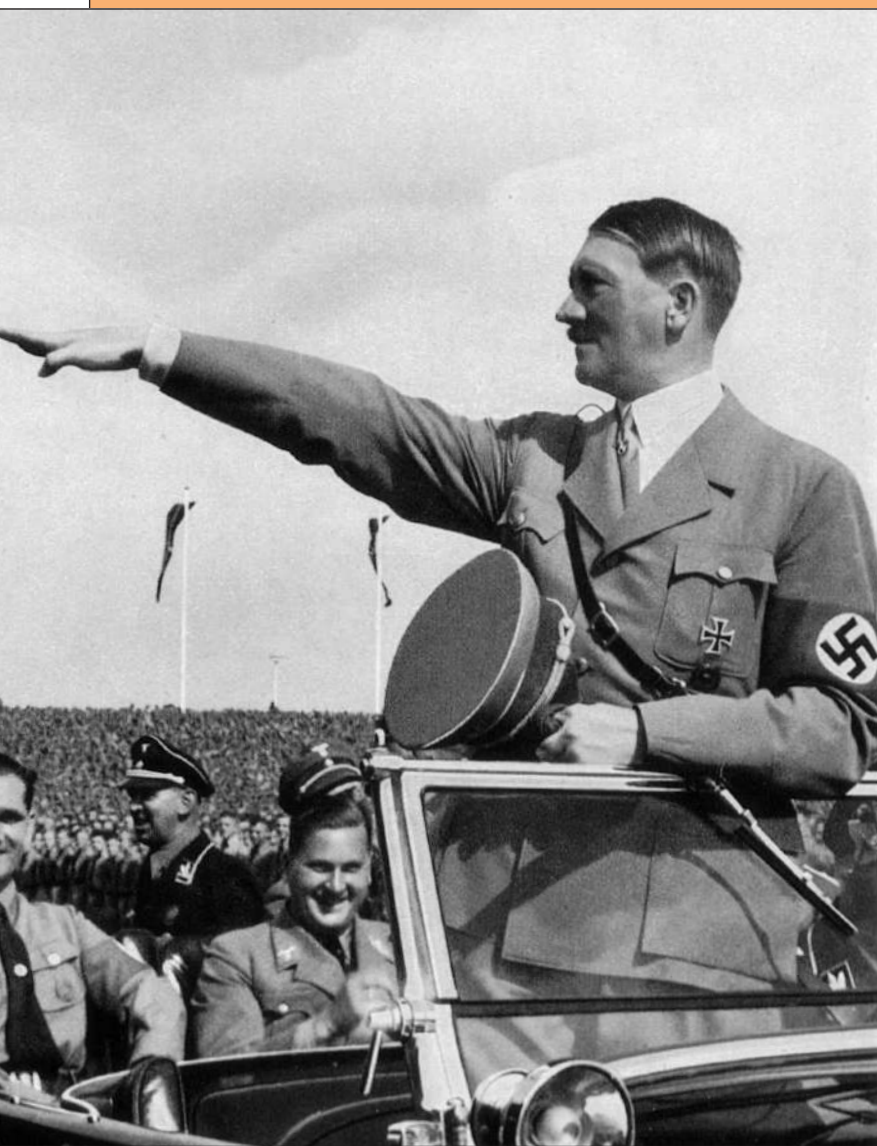
Каква заблуда! През 1938 г. Франция и Великобритания решават да успокоят Хитлер, приемайки неговите искания, и чешкият президент Едвард Бенеш няма друг избор, освен да се подчини. Както скоро ще стане ясно, Чехословакия първа ще падне под немския ботуш, но няма да е последната.

„Страшно, нелепо и невероятно е, че сме принудени да копаем окопи и мерим противогози заради спречкване между хора в далечна страна, за които не знаем нищо.“
Невил Чембърлейн, в обръщение към народа на Великобритания, излъчено по Би Би Си през 1938 г.

Поне засега обаче Невил Чембърлейн се радва на всенародна любов и одобрение. Дори монархът, Джордж VI, е съгласен с миролюбивата политика на своя премиер и въпреки протестите на част от членовете на парламента Чембърлейн е посрещнат с възторжени овации. За момента съобразяването с претенциите на Хитлер изглежда като разумен ход за запазване на мира в Европа и единствено възможно решение за Великобритания, неподготвена за военни сблъсъци.

Дългата и плашеща сянка на Първата световна война все още стряска гражданите на Острова; спомените за касапницата са още живи. Само това стига, за да направи мисълта за нов военен конфликт напълно неприемлива и както пресата, така и обществеността твърдо застават зад Чембърлейн. Вестник „Таймс“, който най-работно пее дитирамби в прослава на министър-председателя, стига дотам, че обявява загравването на чешка територия за исторически ход в името на човечеството.

За по-малко от десетилетие Хитлер се превръща от обикновен подстрекател във вожд и обединител на немската нация.

ХИТЛЕР

Кариерата на човек като Адолф Хитлер е един от най-невероятните примери на обществен възход, познати в историята. Хитлер е роден през 1889 г. в Браунау, Австрия, и произхожда от низшата част на средното съсловие. Нагъл и мързелив ученик, той е скаран с реда и дисциплината, но по ирония на съдбата, след дълги митарства по евтини хотели и пансиони и епизодични занимания с неквалифициран труд, идва Първата световна война и младият Адолф се озовава в армията, което променя живота му завинаги. Хитлер харесва войната. Получава два Железни кръста за храброст и когато през 1918 г. немците най-сетне капитулират пред Съюзниците, той избира за своя житейска цел възраждането на родината.

Става политик и успява да слее своя дълбок национализъм, презрение към демокрацията и бясна омраза към евреи, комунисти и социалисти в здрава и убедителна политическа платформа. Унизителните клаузи на Версайския договор, разрухата в победена Германия и тежките икономически кризи през 20-те и началото на 30-те разоряват немското население, което загубва вяра, че действащото по него време демократично правителство ще се справи с глада и безработицата и ще реши проблемите на нацията.

Радикализирането на политическата сцена в Германия кара много хора да считат нацисткото движение на Хитлер за единствената сила, годна да срази мощната по това време комунистическа партия. Общественото и политическо брожение осигурява на Хитлер, който при други обстоятелства би останал из периферията на политическия пейзаж, жадна и възторжена аудитория. Партията му заема първо място в провелите се парламентарни избори и на 30 януари 1933 г. застарелият вече президент Паул фон Хинденбург с нежелание го назначава за канцлер на Германия. Година по-късно Хинденбург умира, отваряйки пътя на новоизпечения диктатор към груби вътрешнополитически репресии и алчни външнополитически начинания.

Във Великобритания критиките не заглъхват. Уинстън Чърчил, твърд и отдавнашен противник на мирната политика, известен заради крайните си възгледи с прозвището Войнолюбеца, заявява в Долната камара, че Мюнхенското споразумение е „пълно и отявлено поражение“. Изказването му се посреща с подигравки, но Чърчил има и поддръжници. Френският премиер-министър Даладие също е убеден, че войната е неизбежна и не храни илюзии, че заграбването на чехословашка територия ще задоволи нацистките апетити или че е благородно по характера си. Овациите, с които го посрещат в Париж след завръщането от Мюнхен, всъщност го изненадват: очаквал е освирквания.

Осигурявайки си на практика, мълчаливото съгласие на Великобритания и Франция, Хитлер не губи време и продължава с осъществяването на плановете си. След по-малко от седмица, на 5 октомври 1938 г., чехословашкият президент Едвард Бенеш се оттегля от поста си и германските войски нахлуват в Судетите. По-малко от шест месеца по-късно, на 15 март 1939 г., Хитлер цинично се отмята от думите си и завзема остатъка от Чехословакия. През април държавата преустановява съществуването си, като се разпада на части, включени в хитлеровата империя. Великобритания и Франция не предприемат нищо и тяхното бездействие позволява на диктатора да се сдобие с територии и ресурси, без да даде и единствен изстрел.

Горе: Немски войници екзекутират чешки граждани в Бърно, Моравия; 1942 г. Повече от 300 хиляди чехи загиват по време на германската окупация. Но дори и тези ужасни числа бледнеят пред зверствата, които ще се случат след немското нападение над Полша и Съветския съюз, където са изклани милиони невинни граждани.

Вляво: Млад мъж, олицетворение на провъзгласения от пропагандната машина хитлеристки идеал за „превъзходствата арийска раса“, участва в нацистки митинг.

Горе: Сборище на нацисти; събитията от този вид се използват за пропагандни цели и огласяване на важни законодателни промени като печално известните Нюрнбергски закони от 1935 г.

Грубата и фатална грешка на Невил Чембърлейн става очевидна: считал е Хитлер за честен мъж и е вярвал на обещанията му – каква илюзия! Вместо край Судетите се оказват начало на нацистката териториална експанзия. Само дни след края на Мюнхенската конференция става ясно, че погледът на диктатора е отправен и към Полша, където тъй нареченият Полски коридор – тясна ивица земя, предназначена да осигури на поляците достъп до море, всъщност отрязва Източна Прусия от останалата част от Германия. Коридорът е предоставен на Полша в края на Първата световна война, като е отнет от Германия. Хитлер желае връщането му.

Немската окупация на Чехословакия и заплахата за друга малка страна, Полша, карат дори Чембърлейн да се замисли. На 31 март 1939 г. Великобритания и Франция обещаваат съдействие на Полша в случай на нападение, но никой не взема насериозно декларацията им. След толкова неспазени обещания от страна на Хитлер няма основание да се вярва, че и другите велики сили ще спазят своите.

КУРСЪТ КЪМ ВОЙНА НА ГЕРМАНИЯ

През 1939 г. вниманието на Хитлер се насочва към Полша и Източна Европа. В същото време Великобритания и Франция със закъснение предприемат трескави усилия да приведат армиите си в готовност за война, която очевидно е неизбежна. Гражданското население и в двете страни разбира, че крехкият мир ще трае най-много още месеци.

Скоро мъжете ще тръгнат на път за фронта, а техните семейства ще опознаят негодите на един живот, в който думи като „затъмнение“, „купонна книжка“ и „Блицкриг“ ще станат ежедневие. Франция ще свикне с немските погранични провокации, докато немската военна машина набира сили и се готви да премаже територията ѝ.

Избухването на нова война в Европа става реална перспектива още с идването на Хитлер на власт през 1933 г. Хитлер и неговата нацистка идеология възвеличават войната, представяйки я като най-вярна мярка за жизнеспособността и силата на нацията. Новият диктатор си поставя за цел да превърне Германия в първа военна сила, а немците – в племе от горди воители, годни да пренапишат мирните договори, сключени след капитулацията. Хитлер отказва да признае клаузите на Версайския мирен договор от 1919 г., според който Германия трябва да предаде колониите си на Лигата на нациите, да плаща репарации, да приеме 15-годишната демилитаризация и окупация на провинция Рейн, да се откаже от съюза с Австрия и официално да признае вината си за подпалването на войната. Немската армия е свита до 100 хиляди души и лишена от танкове, тежка артилерия и самолети. Флотът се състои от съдове с водоизместване под 10 хиляди тона, подводници и морска авиация са забранени. Хитлер желае да скъса с тези унижителни условия и да възроди Германия. Средствата – мирни или военни – са от второстепенно значение.

Немският народ бързо усеща последствията от военните амбиции на диктатора. През 1935 г. се въвежда задължителна военна служба. Младите мъже отслужват една година, последвана от работа в трудовите поделения. Отговорността за възпитанието и образованието на младежта се прехвърля от училищата към армията. Мощната пропагандна машина вътълпява нацистки идеали, раждайки легиони от фанатични воители; младите немци не само умеят да се бият, но и копнеят да жертват живота си за отечеството.

В същото време и в разрез с условията на Версайския договор Германия тайно започва да се превъоръжава. Армията скоро влиза в употреба. През 1936 г., пак в разрез с клаузите от Версай, Хитлер изпраща немски войски в про-

Долу: Нацистки пропаганден плакат, призоваващ младите немци под бойните знамена на отечеството.

винция Рейн. Бездействието на Великобритания и Франция го окуражава да предприеме и следващата логична стъпка. Две години по-късно, през 1938-а, немската армия нахлува в Австрия и присъединява страната към нацисткия Райх; стъпка, известна като „Аншлус“, практическа реализация на забранения съюз между Австрия и Германия.

Великобритания и Франция наблюдават събитията с нарастващо безпокойство, но бездействат. Докато Хитлер с все по-голям замах превъоръжава армията, авиацията и флота, големите европейски сили безсмислено проиграват шансовете си. След Първата световна война, отнела живота на 908 371 войници от Острова и неговите колонии, пацифизмът е твърда политическа линия във Великобритания. Във Франция, която е загубила 1 357 800 души, страховете са още по-големи. Двете европейски сили се чувстват изоставени и от своя логичен съюзник – САЩ. Щатите са участвали в Първата световна война и са помогнали за сразяването на Германия, но в момента водят политика на изолационизъм и неутралитет, упорито странейки от събитията в Европа.

ПРИСЪЕДИНЯВАНЕТО НА АВСТРИЯ

Вляво: Немски войници, приветствани от населението, триумфално навлизат в Австрия през 1938 г. Окупацията на страната постига едно от най-съкровеният въздействия на диктатора – възстановяването на „Аншлуса“, забранения от Версайския договор съюз между Австрия и Германия.

СЪЮЗНИЦИТЕ В НАВЕЧЕРИЕТО НА ВОЙНАТА

Впълна противоположност на нацистка Германия британското правителство, водено след 1937 г. от консервативния премиер Невил Чембърлейн, гледа на превъоръжаването като на излишни разходи. Всяка инвестиция във военна техника би довела до увеличаване на данъчното бреме и би намалила шансовете на управляващата партия в предстоящите общи избори. Опозиционната лейбъристка партия осъжда действията на нацистка Германия и фашистка Италия, особено тяхното участие в Гражданската война в Испания (1936–1939), на страната на генерал Франсиско Франко. За жалост, лейбъристите също нямат единно мнение относно начините за противодействие на Хитлер и не водят ясна политика, алтернативна на официалната.

Много от хората на високи постове в британското правителство и Консервативната партия всъщност одобряват действията на нацистите. Всички се възхищават на начина, по който Хитлер успява да възроди немския национален дух и съспаната от Първата световна война немска икономика. В мислите си подкрепят Хитлер и мразят комунистическа Русия, заедно с нейния ръководител, диктатора Йосиф Сталин. Сталин за тях е върховно зло, което Хитлер обещава да унищожи, проповядвайки кръстоносен поход срещу „червената чума“ на Изтока. Ако противопоставянето на Хитлер – било в Испания, Австрия или Чехословакия – ще е равностойно на съюз с комунистическа Русия, то автоматично отпада като валидна алтернатива в представите на британците.

Страхът и недоверието към Съветския съюз изиграват ужасна шега на Съюзниците и ги лишават от единствената възможност действено да се опълчат срещу нацистите. Услужливото поведение на британската политическа класа спрямо Германия се обуславя отчасти и от факта, че Великобритания е по-загрижена за своите отвъдморски владения, отколкото за случващото се на Стария континент. Това, съчетано с тежки-

Сталин им се струва далеч по-опасен... Ако противопоставянето на Хитлер – било в Испания, Австрия или Чехословакия – ще е равностойно на съюз с комунистическа Русия, то автоматично отпада като валидна алтернатива в представите на британците.

те икономически последици от Първата световна война и Голямата депресия от 30-те, буквално връзва ръцете на британците.

Страховете на французите от евентуална война са още по-големи. Ясно е, че както и при Първата световна война бъдещият конфликт би се разиграл на територията на Франция. Гражданството, политическата класа и армията се надяват и вярват, че Линията „Мажино“ – поредица от укрепителни съоръжения на немско-френската граница – би възпряла нацистите. Вместо да се стремят към ограничаване на

Вдясно: Успоредно на преговорите с Великобритания, Франция и Съветския съюз немският външен министър Йоахим фон Рибентроп грижливо поддържа и близкото приятелство между Германия и Япония.

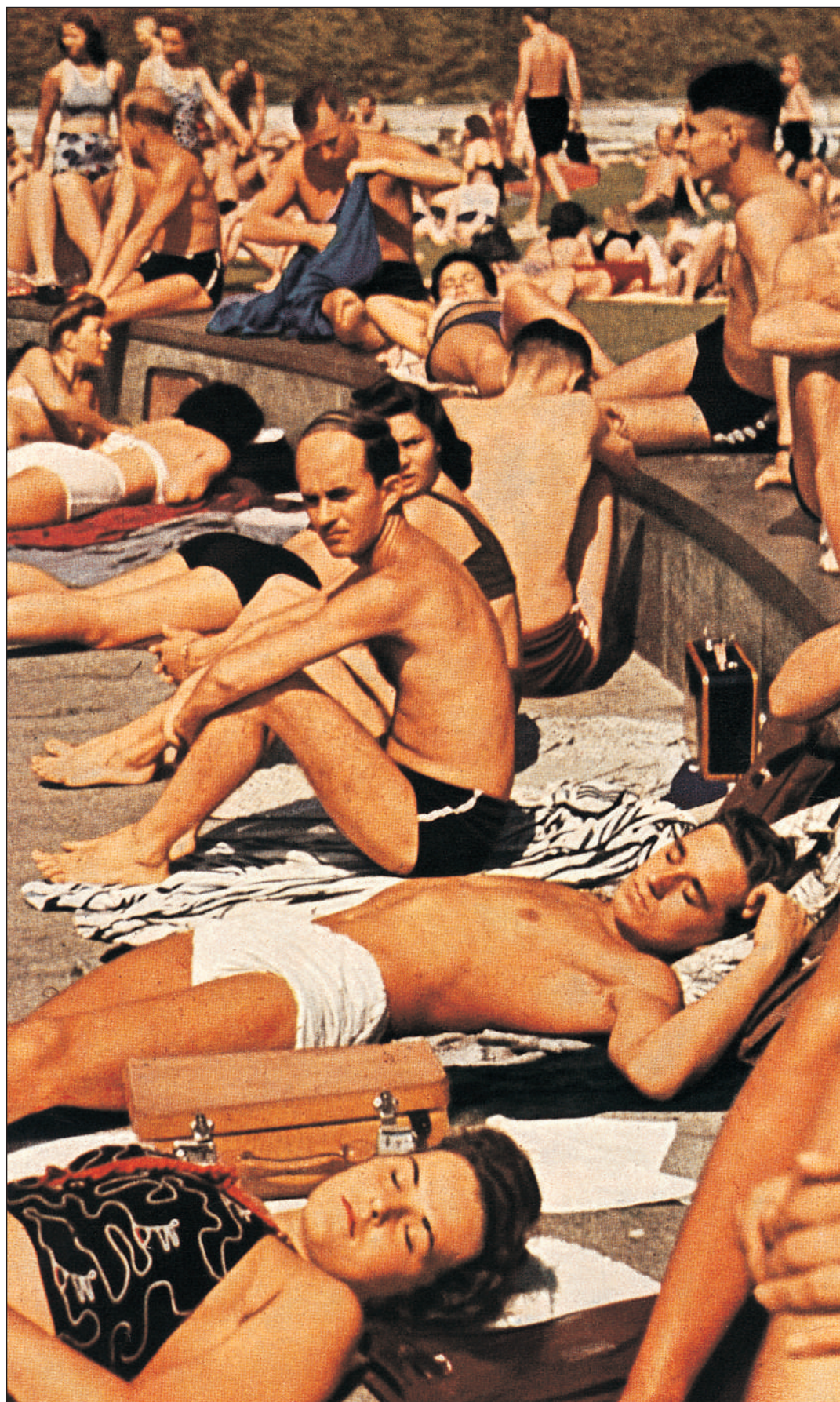

Британски деца се подготвят за ужасите на войната: упражнение с противогази от 1939 г.

ГО – ГРАЖДАНСКА ОТБРАНА

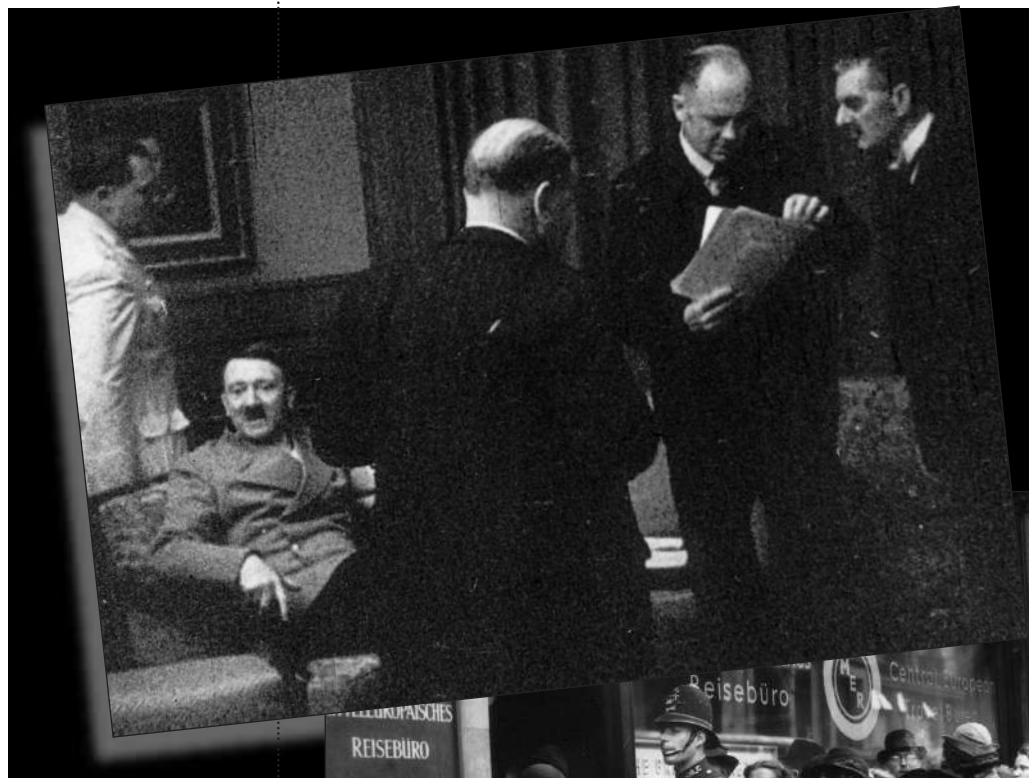
Мюнхенската криза изправя на нокти както политиците, така и цивилното население. Благодарение на нея Гражданската отбрана най-сетне получава подobaващо внимание. Уроците от Първата световна война довеждат до основателното предположение, че само след година над населените места ще вали дъжд от бомби и хората трябва да са подготвени. Паниката избухва, когато властите обявяват прогнозния брой на жертвите и пострадалите от първите немски въздушни нападения – два милиона души. Смразяващата кръвта статистика довежда само за ден половин милион души в редовете на Гражданската отбрана на Великобритания.

В обществените паркове и градини се изкопават импровизирани укрития. Раздават се 38 милиона противогаза. Пробването на плашещото с вида си пособие дава на хората да разберат, че войната е на прага, а смъртта диша в лицата им. Всички се впускат да пишат завещания, а браковете се увеличават със зашеметяващи темпове – пет пъти повече.

Страховете на французите от евентуална война са още по-големи. Ясно е, че както и при Първата световна война, бъдещият конфликт би се разиграл на територията на Франция.

Вляво: Британски летовници се пекат на плажа през последното мирно лято за предстоящите шест години. Лятото на 1939 г. се оказва необичайно топло и слънчево, позволявайки на хората да се отърсят от мислите за събития в далечни страни, „за които не знаем нищо“.

Вляво: Хитлер (вляво) и Чембърлейн (най-вдясно) по време на Мюнхенската конференция от септември 1938-а, когато немският диктатор успява напълно да надхитри застаряващия британски премиер-министър.

Вдясно: Обхванати от паника немци и австрийци, живеещи в Лондон, се редят на опашка пред билетно бюро на „Риджънт Стрийт“, бързайки да се приберат преди началото на военните действия.

немските териториални амбиции, французите предпазливо следят събитията, ослабяйки се на 400-хилядната войска, стационарирана по немско-френската граница.

Докато пролетта на 1939-а радва с красотата си жителите на Европа, немските войски завземат остатъка от Чехословакия, а Франция и Великобритания отчаяно търсят съюзник, с чиято помощ биха могли да спрат нацистите. За техен късмет СССР, най-заклетият враг на нацистка Германия, гледа одобрително на идеята за възраждане на проверения от Първата световна война пакт между Русия, Франция и Великобритания.

Руснаците са толкова обезпокоени от засилването на Германия, че съветският външен министър Максим Литвинов в прав текст предлага създаването на военен съюз с Франция и Великобритания. Двете големи сили са поласкани, но объркани. Страните, които трябва да защитават – а именно Полша и Румъния, – са силно резервирани спрямо Съветска Русия. Привличането на СССР би породило там противоречиви обществени реакции. От друга страна, никой освен Русия не разполага с военен потенциал, достатъчен да се противопостави на немския, поради което Франция и Великобритания поддържат диалог със Съветския съюз, но целта им всъщност е да печелят време, докато изяснят позициите си.

Хитрият и проникателен Сталин бързо съобразява, че... ако не си спечели приятели, за да играят заедно срещу Хитлер, трябва да влезе в съюз със самия него.

ВОЙНАТА В ИСПАНИЯ

Още преди окончателното избухване на Втората световна война на 1 септември 1939 г. Европа успява да предусети бедите, които предстоят. На 17 септември 1936 г. в Испания започва гражданска война. Лявото републиканско правителство бива свалено от националистката испанска армия, водена от генерал Франко. Важна роля в преврата изиграват немските военновъздушни сили Луфтвафе, които получават шанс да изпробват тактиките си за бомбардиране върху цивилни.

На 26 април 1937 г. напълно беззащитният баски град Герника бива подложен на зверска бомбардировка от немския легион „Кондор“. Осемнадесет самолета цял час изсипват бомби над безпомощните граждани, изпълнили улиците, тъй като е пазарен ден. Градът се превръща в призракен пейзаж от димящи руини. Националистите приписват случилото се на републиканците, но световната общественост приема твърденията им твърде резервирано. Герника се превръща в символ на националистическата тирания, а цинизмът, с който Италия и Германия използват Испания като опитен полигон за военната си техника, засилва докрай страховете от нова война в Европа.

Прословутият легион „Кондор“, изсипал килим от бомби над беззащитното цивилно население на Испания.

Немско-италианската интервенция в Испания се наблюдава от Франция и Великобритания със скръстени ръце. Бездействието на двете сили окуражава Хитлер и италианския фашистки диктатор Мусолини, давайки им да разберат, че техните завоевателни планове са осъществими и правилни.

Хитрият и проникателен Сталин бързо съобразява, че дълбоко вкоренените резерви на Съюзниците към комунизма са пречка за създаването на действена антихитлеристка коалиция. Невъзможността сам да се опълчи срещу диктатора от Берлин не му оставя друг избор, освен да седне на масата за преговори с него.

Без да прекъсва диалога със Съюзниците, Сталин осъществява и тайни дипломатически контакти с нацистите. Усилията му бързо се увенчават с успех. Германия, планираща да нападне Полша, иска да бъде сигурна, че няма да се натъкне на съпротивата на руснаците. Сталин, от своя страна, с удоволствие би се включил в разграбването на страната и би използвал възможността да затвърди съветското присъствие в района на Балтика. Двамата диктатори бързо се споразумяват и на 23 август 1939 г. сключват таен пакт за поделяне на Източна Европа. Договорът предвижда разделяне на Полша и преминаване на Литва, Латвия, Естония и Финландия в съветската зона на влияние. Приключвайки с Полша, Хитлер би бил свободен да атакува Франция, без да се страхува от намесата на Съветите.

Преди мастилото на новия германско-съветски пакт да е изсъхнало, Хитлер нарежда на генералите си да се готвят за шурм на Полша – уверен, че и този път Франция и Великобритания ще останат пасивни наблюдатели. След като светът научава за споразумението, всички са в шок. Формално Франция и Великобритания все още са в преговори с руснаците. Думата „чест“ по него време още не е безсмислена и всички онемяват от потресавашщото безчестие на случилото се. Само с един замах целият съществуващ ред в света отива по дяволите.

Подготовката за нападение на Полша започва с обичайните непочтени трикове. Немците обличат труповете на няколко убити концлагеристи в полски военни униформи и ги подхвърлят в близост до радиопредавателя при Глайвиц, на немско-полската граница. Случаят се представя като граничен инцидент, предизвикан от полска страна, и се използва като претекст за ответни действия. Светът за пореден път пламва.

